

ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับความสำเร็จ
ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองลำตาเสา
อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Causal Relationship between People's Participation and the Success in Formulation of Local
Development Plan of Lam Ta Sao Municipality, Wang Noi district,
Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

สุจิรา สกุนา²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพรรณนาระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนและความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองลำตาเสา โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจจากกลุ่มตัวอย่าง 380 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิเชิงสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์ความเชื่อถือได้ ข้อมูลที่เก็บรวบรวมนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน) และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ผลการวิเคราะห์พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของประชาชนมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, เทศบาลเมือง, แผนพัฒนาท้องถิ่น

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการค้นคว้าอิสระเรื่อง ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

² นักศึกษาปริญญาโท โครงการทวีปริญญาโท หลักสูตรทวีปริญญาโททางรัฐประศาสนศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ABSTRACT

The study aimed to describe the level of public participation and in formulation of local development plan, including examining causal relationship between people's participation and the success of Lam Ta Sao Municipality's Local Development Plan. A survey of 380 people was conducted through proportional stratified random sampling method by using reliability-tested questionnaire. Data collected were analyzed via descriptive statistics (Mean and SD) and multiple regression both people's participation and the success in formulation of local development plan were at highest level. Participation in public evaluation had the utmost influenced on the achievement of local development plan, followed by participation in receiving benefit, and participation in decision-making, respectively.

Keywords : Participation, Municipality, Local Development Plan

บทนำ

การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหัวใจของการปกครองท้องถิ่น การมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ใช่เพียงการกระจายอำนาจหน้าที่และบทบาทความรับผิดชอบ รวมทั้งการจัดบริการสาธารณะให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนเท่านั้น หากแต่เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนปกครองตนเองเสริมสร้างให้ประชาชนมีความเป็นเจ้าของชุมชนและมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในการกำหนดวิถีชีวิตและอนาคตของชุมชนร่วมกัน ซึ่งหมายถึง การส่งเสริมให้ประชาชนดำรงชีวิตตามวิถีประชาธิปไตยท้องถิ่นอันเป็นรากฐานสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตยที่ยั่งยืน (อรทัย ก๊กผล, ฉัตรระวี กิติโยดม, 2555)

เทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้มีการจัดเวทีประชาคมขึ้นบ่อยครั้ง ซึ่งผลที่ได้จากการประชาคม พบว่า มีประชาชนเข้าร่วมประชาคม ไม่ถึงร้อยละ 50 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (การประชาคมเดือนสิงหาคม, 2564) ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีประชาชนจำนวนมาก ไม่มีส่วนร่วมในการประชาคม เพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จากความเป็นมาข้างต้น ผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนและความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล เมืองลำตาเสา อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และหาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งจะสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อส่งเสริมประชาชนให้มีส่วนร่วมในการออกแบบพัฒนาชุมชน เพื่อนำไปสู่ชุมชนเข้มแข็งต่อไป

คำถามในการศึกษา

1) การมีส่วนร่วมของประชาชนและความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับใด

2) การมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาหรือไม่ เพียงใด

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1) เพื่อพรรณนาระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนและความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2) เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สมมติฐานการศึกษา

1) การมีส่วนร่วมของประชาชนและความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับสูง

2) การมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขอบเขตการศึกษา

1) ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยมุ่งศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff (1980) การมีส่วนร่วมมี 4 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2) ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 16,733 คน (ข้อมูล ณ เดือน เมษายน 2564 สำนักทะเบียนเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) และทำการสุ่มตัวอย่างมาศึกษา จำนวน 380 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

3) ขอบเขตพื้นที่ในการศึกษา

เขตเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

4) ขอบเขตระยะเวลาในการศึกษา

เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2564 – เดือนกันยายน พ.ศ. 2564

แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วม คือการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง โดยการสมัครใจเข้าร่วม ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาของชุมชนตั้งแต่การค้นหาปัญหาการตัดสินใจวางแผนในกิจกรรม การร่วม ดำเนินการตามแผน การได้รับประโยชน์อย่างเป็นธรรมจากกิจกรรม และการประเมินผลเพื่อนำไปสู่การแก้ไข ปัญหาจากบทเรียนรู้อันร่วมกันของกิจกรรมการพัฒนานั้นๆ

ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff (1980) ได้เสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) เป็นการมีส่วนร่วมที่เป็นการแสดงออกด้าน ความคิดเกี่ยวกับการจัดระบบ หรือกำหนดระบบของโครงการ เป็นการประเมินปัญหาหรือทางเลือกที่จะ สามารถเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนาโดยการประเมินสภาพที่เป็นอยู่และสาเหตุของปัญหา

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) เป็นการดำเนินงานตามโครงการและแผนงาน และเป็นการก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของกิจกรรมและผลงานที่ปรากฏ

3. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ (Benefits) ยังแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ (Material benefits) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเพิ่มผลผลิต รายได้หรือทรัพย์สิน การมีส่วนร่วมรับ ผลประโยชน์ในด้านสังคม (Social benefits) ได้แก่ ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่สังคม เช่น โรงเรียน สถานที่ สาธารณะ หรือส่วนกลางของชุมชน เช่น การเพิ่มคุณภาพชีวิต การเกิดระบบน้ำประปา การมีส่วนร่วมรับ ผลประโยชน์ในด้านบุคคล (Personal benefits) ได้แก่ ความนับถือตนเอง (Self-Esteem) พลังอำนาจทางการเมือง (Political power) ความคุ้มค่าของผลประโยชน์ (Sense of efficacy)

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การมีส่วนร่วมในการวัดผลและวิเคราะห์ผล ของการดำเนินงาน รวมทั้งเป็นการค้นหาข้อดีและข้อบกพร่อง เพื่อหาแนวทางแก้ไขการทำงานให้มี ประสิทธิภาพต่อไป แต่การมีส่วนร่วมในขั้นนี้ ส่วนใหญ่บทบาทดังกล่าวจะเป็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ โดยจะเป็น การประเมินผลของงบประมาณที่จัดสรรนั้นนำไปใช้อย่างไร บางกรณีแม้แต่เจ้าหน้าที่เองยังไม่มีโอกาสเข้ามามี ส่วนร่วมในขั้นตอนดังกล่าว การมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาหรือสามารถนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

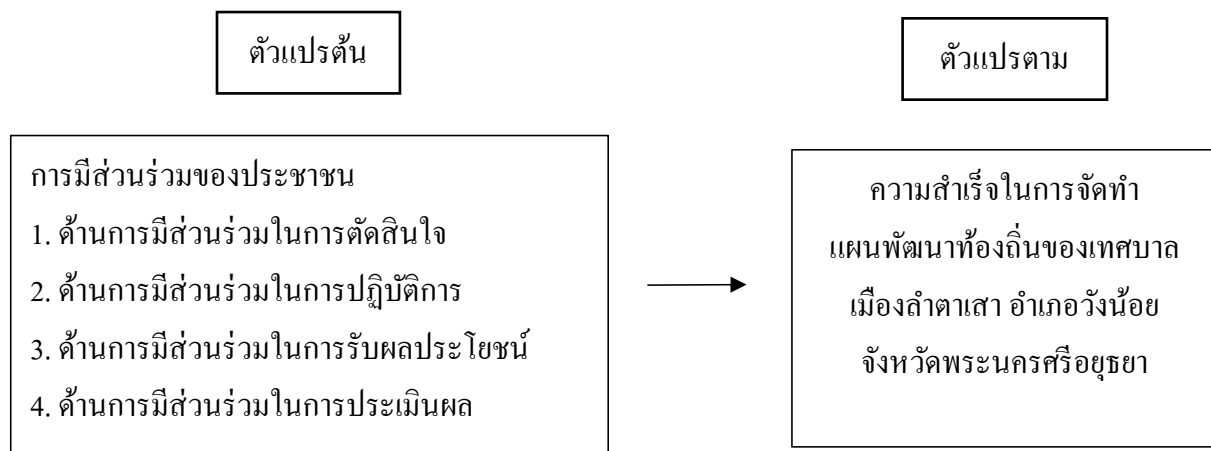
แนวคิดการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546) ได้ให้ความหมายของ การวางแผน ว่าเป็นกระบวนการทาง สติปัญญาที่พิจารณา กำหนดแนวทางปฏิบัติงาน มีรากฐานจากการตัดสินใจตามวัตถุประสงค์ ความรู้และการ คาดคะเนอย่างใช้ดุลพินิจ คือความพยายามที่เป็นระบบเพื่อตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับอนาคต เพื่อให้องค์การบรรลุที่ปรารถนา

วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

1. เพื่อเป็นการเตรียมโครงการต่างๆ ให้อยู่ในลักษณะที่พร้อมจะบรรจุในเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งสามารถนำไปปฏิบัติได้ทันที เมื่อได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณ
2. เพื่อแสดงความสัมพันธ์และเชื่อมโยง ระหว่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและการจัดทำงานงบประมาณรายจ่ายประจำปี
3. เพื่อแสดงจุดมุ่งหมายและแนวทางในแผนดำเนินการประจำปี ว่ามีความสอดคล้องสามารถตอบสนองต่อวัตถุประสงค์และเป้าหมายโดยรวมของการพัฒนาเทศบาลได้มากหรือน้อยเพียงใด
4. เพื่อร่วมกันทบทวน กำหนดทิศทาง เป้าหมายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาล
5. เพื่อกำหนดแนวทาง และวิธีการพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารงาน
6. เพื่อให้การดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลได้รับความสำเร็จสูงสุด
7. เพื่อสามารถกำหนดแนวทางพัฒนาให้สอดคล้องกับจุดหมายและแนวทางการพัฒนาระยะยาว และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนงานในระดับสูง และเป็นไปตามนโยบายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล แผนบริหารแนวทางการพัฒนาของกระทรวงมหาดไทย แนวทางการพัฒนาของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด/ จังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ และนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น

กรอบแนวคิดในการศึกษา

วิธีการดำเนินการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการทำการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองลำดาเสา อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 16,733 คน

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่จะเป็นตัวแทนในการศึกษาค้างนี้ ใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณแบบ สัดส่วน ดังนี้

สูตรการคำนวณหากลุ่มตัวอย่าง

$$n = (\chi^2 N p(1-p)) / (e^2(N-1) + \chi^2 p(1-p))$$

เมื่อ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรที่ศึกษา

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น ระดับความเชื่อมั่น 95% หรือระดับ นัยสำคัญ 0.05

χ^2 = ค่าไคสแควร์ที่ df เท่ากับ 1 และระดับความเชื่อมั่น 95% ($\chi^2 = 3.841$)

p = สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร ($p = 0.5$)

ผลการคำนวณ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 375.50 ราย ดังนั้น จึงกำหนดให้มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 ราย สำหรับวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักความน่าจะเป็น (Probability sampling) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 2 ส่วน (ภาคผนวก ก)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองลำดาเสา อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale method) โดยใช้ระดับ การวัดข้อมูลประเภท อันตรภาค (Interval scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีการกำหนดระดับคะแนน ดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง มากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง มาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง ปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง น้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง น้อยที่สุด

นำไปทดสอบความเชื่อมั่นของข้อคำถาม เพื่อให้มั่นใจว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูง ค่าสถิติที่ได้ ต้องไม่ต่ำกว่า 0.7 จึงจะยอมรับได้ว่ามีความน่าเชื่อถือ (Nunnally,1978) ซึ่งผู้ศึกษานำแบบสอบถาม ไปคำนวณหา ค่าความน่าเชื่อถือ (Reliability) กับกลุ่มตัวอย่าง (Try out) จำนวน 30 ราย ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ได้ค่าความน่าเชื่อถือดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.913
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.898
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.838
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.852
5. ความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.911

วิธีการทางสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้การวิเคราะห์แบบ Regression analysis

สรุปผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาล เมืองลำตาเสา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับการมีส่วนร่วมในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ผลการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จของแผนพัฒนาเทศบาล อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทั้ง 4 ข้ออยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับ ดังนี้ แผนพัฒนาเทศบาลทำให้ชีวิตและความเป็นอยู่ของท่านดีขึ้น ไม่มีการทุจริตเกิดขึ้นในการนำแผนพัฒนาเทศบาล ไปปฏิบัติ แผนพัฒนาเทศบาลทำให้เศรษฐกิจในชุมชนขยายตัวเติบโตขึ้น และ เทศบาลสามารถนำแผนการพัฒนาไปกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารงานได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชน กับความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำตาเสา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผลของประชาชนมีส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำตาเสา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการรับผล ประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับด้วยนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรทั้ง 3 ตัวสามารถอธิบายความสำเร็จ ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำตาเสา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ร้อยละ 44.30

อภิปรายผล

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำตาเสา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับการมีส่วนร่วมในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สอดคล้องกับการศึกษาของสุนเดิลักษณ์ ยกเทพ และ ยุภาพร ยูภาส (2560) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

ระดับความสำเร็จของแผนพัฒนาเทศบาล อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทั้ง 4 ข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับ ดังนี้ แผนพัฒนาเทศบาลทำให้ชีวิตและความเป็นอยู่ของท่านดีขึ้น ไม่มีการทุจริตเกิดขึ้นในการนำแผนพัฒนาเทศบาล ไปปฏิบัติ แผนพัฒนาเทศบาลทำให้เศรษฐกิจในชุมชนขยายตัวเติบโตขึ้น และ เทศบาลสามารถนำแผนการพัฒนา ไปกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารงาน ได้อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ สอดคล้องกับการศึกษาของสุนเดิลักษณ์ ยกเทพ และ ยุภาพร ยูภาส (2560) ที่มีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรได้เข้าร่วมประชุมประชาคมเพื่อสนองปัญหาความต้องการของชุมชนทุกครั้ง ควรให้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความ โปร่งใสของการปฏิบัติงานของเทศบาล เทศบาลควรแต่งตั้งประชาชนเข้าร่วมเป็น กรรมการในการติดตามและประเมินผลการ ปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาเทศบาลควรให้มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา/ความต้องการของชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนา เทศบาลควรได้จัดทำโครงการที่เกี่ยวข้องกับเครื่องอุปโภคบริโภค เครื่องมือ เครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ ของกลุ่ม แม่บ้านเพื่อแจกจ่ายให้กับประชาชนในท้องถิ่น เทศบาลควรให้เงินค่าตอบแทน/มอบของรางวัลให้แก่ประชาชน ที่ได้เข้าร่วม โครงการกับเทศบาล ควรให้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนา ควรให้มีส่วนร่วมใน โครงการก่อสร้างที่เทศบาลได้ดำเนินการ

ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนกับความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีเพียง 3 ด้านเท่านั้นที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ส่วนอีกด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ไม่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งใน 3 ด้านที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยตัวแปรทั้ง 3 ตัวสามารถอธิบายความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ร้อยละ 44.30 สอดคล้องกับการศึกษาของดวงฤทธิ เบ็ญจาทิกุล ชัยรุ่งเรือง (2564) ที่ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนของกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนงานพัฒนาท้องถิ่น ($R = .836$) ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น ($R = .834$) การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น ($R = .830$) ประชาชนให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดแผนการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น ($R = .824$) และประชาชนให้มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น ($R = .804$)

ข้อเสนอแนะ

จากปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองลำตาเสา อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้ศึกษาเสนอแนะออกเป็น 2 ประการ ได้แก่

ปัจจัยที่ควรส่งเสริม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือ การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะต่างๆ ในที่ประชุมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนในชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจคัดเลือกโครง การที่เหมาะสมเพื่อใส่ไว้ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ คือ โครงการต่างๆ ตามแผนพัฒนาเทศบาล ประชาชนต้องได้รับผลประโยชน์ โครงการต้องมีการเพิ่มและพัฒนาศักยภาพของประชาชน มีการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ทำโครงการต่าง ๆ

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล คือ มีการแต่งตั้งประชาชนให้เข้ามาติดตามและตรวจสอบ การปฏิบัติงานตามแผนพัฒนา และมีการติดตามผลการดำเนินงานของโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาต่าง ๆ ใน เทศบาลอย่างสม่ำเสมอ

2) ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของเทศบาลในการ จัดทำแผนพัฒนา และควรให้มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการของประชาชนเพื่อจัดทำ แผนพัฒนา

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์คือ เทศบาลควรจัดทำโครงการที่เกี่ยวข้องกับการประกอบ อาชีพของคนในเทศบาล เพื่อแจกจ่ายเครื่องมือ เครื่องใช้สำหรับประกอบอาชีพให้กับประชาชนในเทศบาล และ ควรจ่ายค่าตอบแทน มอบของรางวัลให้แก่ประชาชน ที่ได้เข้าร่วมโครงการกับเทศบาล

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล คือ ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม การนำแผนพัฒนา ไปปฏิบัติตรวจสอบความ โปร่งใสของการปฏิบัติงานของเทศบาล และเทศบาลควรแต่งตั้งประชาชนเข้าร่วม เป็นกรรมการในการติดตามและประเมินผลการ ปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาเทศบาล

ปัจจัยที่ควรปรับปรุง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

คือ มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลในนำแผนพัฒนาเทศบาลไปปฏิบัติเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาต่อชุมชน และมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนตามแผนพัฒนาเทศบาล

2) ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ คือ ควรให้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนตาม แผนพัฒนาเทศบาล และมีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรเงินทองเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน ตามแผนพัฒนาเทศบาล

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาต่อไป

1) ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลจากท้องถิ่นในระดับ ต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมกับเทศบาล

2) ควรศึกษาแนวทางที่หลากหลายต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น โดยการ เปรียบเทียบและถอดบทเรียนที่ประสบความสำเร็จในการมีส่วนร่วมจากประเทศต่าง ๆ เช่น ประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2548). **แนวทางและหลักเกณฑ์การจัดทำและประสานแผนพัฒนาสามปี**

(พ.ศ. 2558-2560) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
อรรถัย กักผล และฉัตรระวี กิติโยดม. (2555). **เอกสารเพื่อประกอบการพิจารณากฎหมายของสมาชิกสภา บท
วิเคราะห์ ร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา

Cohen, J. and Up Hoff, N. (1980). Participation's place in rural development: seeking clarity through
specificity. *World Development*, 8, 213-235